

Bewaarengelen

(Johan Gortworst)

Elisabet Stienstra

Deze bewaarengelen zijn het werk van de beeldhouwster Elisabet Stienstra (1967). Ze zijn in 1995 geplaatst op het dak van de voormalige Wingerschool in Amsterdam Noord. Bijna dertig jaar doen ze naar ieders tevredenheid dienst als bewaarengelen. De buurtbewoners die er al zolang wonen, zullen niet dagelijks met hun bestaan bezig zijn. Zo gaat dat met engelen. Ze doen hun werk het liefst in stilte.

De beelden van Elisabet Stienstra zijn vaak een collage van delen. Deze vrouwenfiguren zijn opgebouwd uit ledematen, hoofd en borsten maar ogen compleet.

'De Maagden van Apeldoorn'

Apeldoorn is met haar werk zeer bekend. Wie kent niet 'de Maagden van Apeldoorn' bij de rotonde aan de Matenpoort? Drie in brons gegoten vrouwenfiguren zweven vanaf 2001 boven deze rotonde. De buurt heeft de beelden volledig aanvaard. Bij sommige gelegenheden, zoals een feest of demonstratie dient de beeldengroep als een ontmoetingsplek. Oranjefans mogen ze graag met sjaals en doeken versieren. Lief en leed wordt er gedeeld. Een vrouw vertelde me een keer de beelden zo mooi te vinden dat ze af en toe een extra rondje over de rotonde reed om van ze te genieten.

In een radio-interview (2021) zei Stienstra het verrassend te vinden dat deze beeldengroep zo goed door de buurt is opgenomen en er een betekenis bij heeft gekregen. Ze had bij het maken hier niet aan gedacht. Ze stond ter voorbereiding op haar werk vaak langs de rotonde om de omgeving in zich op te nemen. Ze vond de rotonde met al dat groen al mooi op zich. Waarom zou daar nog kunst aan toegevoegd moeten worden? Ze zag al die verkeersstromen en het rondrijdend verkeer ervoer ze meer en meer als een bron van wervelende energie. Een energie die voldoende kracht geeft om drie vrouwen op te doen stijgen, los van de zwaartekracht.

Rustpunt

Stienstra las op dat moment het werk van de Engelse dichter T.S. Eliot en zijn gedicht 'At the still point of the turning world,' uit de bundel *Four quartets*. Een religieus geïnspireerd gedicht door Eliot geschreven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij beschrijft dat uiteindelijk, midden in die turbulente en gewelddadige wereld er altijd een rustpunt zal zijn waar niet meer is dan de dans. Al deze overwegingen en ontdekkingen leidden bij Stienstra tot deze mysterieuze beeldengroep. De drie vrouwen heeft ze gepositioneerd als de spaken in een ronddraaiend wiel. De een zweeft op haar buik, de ander op haar zij. De haren raken net niet de grond. De derde vrouw rust op haar rug. Ze draaien als het ware met het

Bewaarengelen in Amsterdam

'Maakt u een foto van de wolken?' vraagt een meisje dat met haar fietsje naast me is komen staan.
'Ze komen wel op het plaatje,' zeg ik terwijl ik probeer het beeld scherp te stellen, 'maar ik fotografeer engelen.'
Het meisje is er even stil van.
'Engelen? Zijn die hier?'
'Kijk maar eens goed naar boven.'
Dit speeltuintje is goed beschermd. Een veiliger plekje vind je in Amsterdam niet. Hier waken bewaarengelen over jullie.'

Ik wijs met mijn vinger naar twee beelden

op het dak van een gebouw. Ze zitten ongeveer twintig meter van elkaar verwijderd en kijken dromerig van boven naar het speeltuintje.
'Zie je ze?'
Het meisje staart naar boven en knikt.
'Je kan door ze heen kijken. Ze lijken op mensen, maar ook weer niet. Mensen zitten anders in elkaar. We weten niet hoe engelen eruitzien. De beeldhouwster heeft dit zelf bedacht. Fantasie. Leuk hè?'
Het meisje pakt haar fietsje op.
'Ik snap er niets van. Wat een raar verhaal.'
Ze fietst er vandoor.

Buiksloterweg, achterkant van een gebouw aan de Wingerdweg, Amsterdam Noord

verkeer mee, los van het aardse bestaan, verheven boven het verkeer dat er dagelijks aan voorbij trekt,' aldus de gemeentelijke website.

De vrouw centraal

Stienstra stelt in al haar kunstwerken de vrouw centraal. Ze onderzoekt hoe vrouwen door de eeuwen heen zijn weergegeven. In de kunst hebben vooral mannen de toon gezet. Stienstra wil de vrouw op haar eigen wijze weergeven, weg van het traditionele naakt. Ze grijpt daarvoor terug op voorbeelden uit verschillende culturen en tradities. Zo laat ze zich inspireren door de merkwaardige naakte en wijdbeens hurkende vrouwenfiguren die je boven middeleeuwse kerkportalen kunt zien (Sheela-na-gigs). Een voorbeeld van de katholieke beeldcultuur. Ze exposeerde in 2017 in het Catharijne Convent met 'Virgin of Mercy'. Een tentoonstelling over Maria en hoe ze door de eeuwen heen is weergegeven. Je ziet een jonge naakte vrouw die naar haar eigen lichaam kijkt en, zo lijkt het, zich bewust wordt van haar vrouwelijkheid. Een onthullend en kwetsbaar beeld dat naar mijn mening in

deze intieme houding alleen door een vrouw gemaakt mag worden.

De maagd en maagdelijkheid spelen in vele culturen een belangrijk rol. Voor Stienstra gaat het er vooral om hoe hier binnen die culturen mee wordt omgegaan. Ze kiest er bewust voor om haar beelden de naam 'maagd' mee te geven. Daarmee wil zij ze uit de sfeer van het alledaagse halen. Ze hoopt dat ze daardoor een 'sacraal charisma' krijgen. Het is dus heel gewoon dat, als je in de ban bent gekomen van deze beeldengroep, je nog een extra rondje over de rotonde rijdt. Je kunt niet anders.

Elisabet Bea Stienstra volgde van 1984 tot 1988 een opleiding aan de Academie Minerva te Groningen en van 1988 tot 1990 de opleiding aan de Rijksacademie van beeldende kunsten te Amsterdam. Zij vestigde zich als beeldend kunstenaar in Amsterdam. Haar werk bevindt zich onder meer in het Museum Arnhem, in het Museum Het Valkhof te Nijmegen, in het Museum Beelden aan Zee, in de Achmea Kunstcollectie en in de Interpolis kunstcollectie.

Matenpoort Apeldoorn

La-Sheela-Na-Gig, de-Kilpeck-Herefordshire